

- nepredvidivi podaci
- nepredvidivi upiti
- subjektivnost.

2.3.3. Terminologija

- razlike u pisanju
- razlike u značenju
- tipovi provjere: klasifikacija, terminološki popisi, tezaursus
- korištenje računala
- nedostatak terminoloških popisa
- suradnja (sa CIDOC-om i drugima).

2.3.4. Namjena i stil podataka.

- za inventarizaciju: telegrafski stil
- za posjetitelje: edukativni slobodni tekstovi
- za katalog: znanstveni slobodni tekstovi.

3. Projekt informatizacije Povijesnog i pomorskog muzeja u Rigi

Na radionici je prezentiran projekt informatizacije Povijesnog i pomorskog muzeja u Rigi. Muzej je osnovan 1773. godine. Jedan je od najvećih muzeja u baltičkim državama i jedan od najstarijih u Europi. Posjeduje više od 500.000 muzejskih predmeta velikoga kulturnog, povijesnog i umjetničkog značenja.

Muzejski informacijski sustav sastaje se trenutno od najrazličitijih datoteka na papiru, koje sadržavaju primarne i znanstvene informacije. Godine 1995. počelo je istraživanje tog sustava i planiranje izgradnje novog sustava. Ta je prva faza u kojoj su prepoznati zahtjevi i prioriteti i moguća rješenja, završena. Kao glavni podsustav IS definiran je registarski podsustav, koji se sastoji od zapisa svih predmeta s jedinstvenim indeksom, primarnim opisom, lokacijom i pripadnošću zbirci. Ovaj podsustav čini osnovu funkcioniranja muzeja i omogućuje zajedničku bazu podataka bez nepotrebnog udvostručavanja podataka, automatsko pretraživanje po različitim kriterijima, autorizirani pristup podacima, izradu kataloga i različitih izvješća i prezentaciju podataka na Internetu. Korišten je standard SPECTRUM, koji je izradila MDA. Završetak projekta planiran je za kraj 1997. godine, a ukupna cijena je 86.105 američkih dolara.

Bilješke:

1. Referati s plenarnih sjednica sabrani su u posebnoj CIDOC-ovoj publikaciji, koja je na raspolaganju u Ministarstvu.

AKTIVNO OKO

MEĐUNARODNI SIMPOZIJ O UMJETNIČKOM OBRAZOVANJU I VIZUALNOJ PISMENOSTI

Muzej *Boijmans Van Beuningen* Rotterdam

19.-20. rujna 1997.

Milica Dilas

Moderna galerija

Rijeka

U bogati i raznovrsni program rotterdamskog Festivala umjetnosti i kulture mladih, održanog rujna 1997. godine, uključili su se muzeji i ustanove smještene na prostoru *Museum Parka* i u susjednoj gradskoj četvrti Rotterdamu.

U Muzeju *Boijmans Van Beuningen* tema festivala je potaknula niz izložaba i aktivnosti o djeci i za djecu. I dok su radovi Daan Van Golden, Nan Goldin, Mike Kellya, Rineke Dijkstra i Sharon Lockhart interpretirali dječji svijet iz vizure odraslih (i za odrasle), u prostor postava namještaja za odrasle, djecu i lutke iz fundusa muzeja, na didaktičkoj izložbi *When I grow up* odrasli nisu bili uključeni. U niz programa djeca su bila glavni protagonisti kao selektori djela iz fundusa muzeja ili kreatori likovnih djela u likovnim radionicama (*a forest full of activities*). No Muzej *Boijmans Van Beuningen* je otišao i korak dalje. Temu umjetničkog obrazovanja i vizualne pismenosti mladih postavio je odraslima na dvodnevnome međunarodnom simpoziju Aktivno oko (19.- 20. rujna 1997.) organiziranom u suradnji s Nizozemskim institutom za fotografiju. Tema je razmatrana pretežno u odnosu na praksu muzeja moderne i suvremene umjetnosti, a umjetničko obrazovanje (*art education*) podrazumijevalo je obrazovanje o umjetnosti i za umjetnost. Skup je okupio voditelje odjela za edukaciju, komunikaciju, javna događanja i t.sl. nekoliko velikih europskih i američkih muzeja moderne i suvremene umjetnosti (*MOMA, The Metropolitan Museum of Art, New York; Tate Gallery, London; Irish Museum of Modern Art, Dublin; Boijmans Van Beuningen Museum*), sveučilišne profesore, predavače i istraživače na području vizualne edukacije (*Goldsmith College, University of London; Ohio State University, Columbus; University of Chicago; Duke University, Durham; British Film Institute, London*), edukatore i kustose (*Antwerpen; Louisiana Museum of Modern Art, Humlebaek*) te brojne slušatelje iz srodnih ustanova, pretežno iz Nizozemske, Danske i nordijskih zemalja. Organizatori su već tijekom najave simpozija postavili nekoliko pitanja na kojima su temeljena izlaganja pozvanih:

- Kako se novo umjetničko obrazovanje razlikuje od onoga u 60-im i 70-im godinama?
- Kakve su posljedice za umjetničko obrazovanje uzrokovane promjenom razumijevanja umjetnosti?
- Koju ulogu može imati muzej u poboljšanju vizualne pismenosti?

Izlaganja su se stoga kretala u rasponu od povijesnih pregleda, preko pokušaja novog teoretskog utemeljenja promjena djelovanja muzeja, do prezentacije primjera iz konkretne prakse.

Diskusije nakon izlaganja proširivale su njihovu argumentaciju ili su je osporavale, ponekad i vrlo rezolutno.

Specifičnosti situacija u muzejima u kojima djeluju, promjene ciljeva i načina edukacije, prikazali su Chris Dearcon, ravnatelj Muzeja *Boijmans*; Patterson Sims, *MOMA*, New York; Dr. Kent Lydecker, *The Metropolitan Museum of Art*, New York. Jedan od mogućih pristupa edukaciji (projekt *Moonkeydoodle*) u kontekstu postmodernih teorija i postmodernog "čitanja" suvremene umjetnosti izložio je dr. Sarat Maharaj, *Goldsmith College, University of London*.

Dr. Ernst van Alphen, direktor odjela za komunikaciju Muzeja *Boijmans*, obrazložio je potrebu teoretskog utemeljenja promjena i nove strategije na teritoriju muzejske edukacije i komunikacije.

Promjene koje se zbivaju na svim razinama umjetničkog obrazovanja u Britaniji naznačio je Andrew Brighton, voditelj odjela *Public Events, Tate Gallery*, London. Carry Bazalgette iz *British Film Instituta* prikazala je povijest medijskog obrazovanja

koje provodi ta ustanova, te atraktivni didaktički video film, analizu jezika televizijskih informativnih emisija. Navedimo i neke, najzanimljivije primjere iz prakse umjetničkog obrazovanja.

Dr. Terry Barrett (*Ohio State University*, Columbus) je dugogodišnju praksu interpretacije djela u muzejima utemeljio na precizno definiranim principima koje je demonstrirao na brojnim primjerima rada s djecom različite dobi, u muzejima, u

školama ili proširujući je uporabom novih digitalnih tehnologija. Els Verstraete iz Antwerpena uspješno povezuje zvanje produkt dizajnera i muzejsku edukaciju oblikujući sustave začudnih (i za odrasle stimulativnih) didaktičkih igračaka / igraonica u funkciji povremenih izložaba suvremene umjetnosti ili stalnih muzejskih postava. Wendy Ewald (*Duke University*, Durham, North Carolina) na primjeru svoje izložbe u Nizozemskom institutu za fotografiju, pokazala je kako u radu s djecom određenje lokalne zajednice povezuje svoj umjetnički rad i edukaciju.

U program simpozija bio je uključen i posjet Muzeju etnologije u Rotterdamu, gdje je uz tradicionalni postav objekata bila prezentirana multimedijaska izložba

"Sapunice" televizijskog žanra u nastavcima. Multikulturalni pristup temi (bili su uključeni primjeri američkih, brazilskih, turskih, egipatskih, japanskih, indonezijskih, nizozemskih "sapunica"), opća mjesta žanra i "nacionalne" specifičnosti poslužile su kao podloga za zanimljiv edukativni program čiji je cilj razvijanje kritičkog odnosa spram masovne kulture i umjetnosti. U njegovoj se realizaciji koriste video i nove

Gerdiens's Portrait | Wendy Ewald and Gerdien Aanen

Ilustracija s plaka i deplijana simpozija o umjetničkom obrazovanju i vizualnoj pismenosti u Rotterdamu

tehnologije, CD-i i Internet, kojima se tema izložbe povezuje sa svakodnevnim iskustvom.

Uza sve razlike koje su pokazala izlaganja i diskusije, svi sudionici su potvrdili potrebu redefinicije metoda i ciljeva edukacije. Postmoderni diskurs o umjetnosti doveo je u pitanje muzeje umjetnosti kao posvećena mjesta apsolutnih istina i vrijednosti unutar povijesti umjetnosti /povijesti stilova. Muzeji postaju, ili bi trebali to biti, mjesta otvorenosti, istraživanja, kritičkog razmišljanja i doživljavanja umjetnosti. U ostvaranju takvog muzeja neophodno je prevladati i jaz između kustosa i edukatora. Novi mediji i tehnologije pružaju nove pogodnosti, ali su muzeji još u traganju za optimalnim korištenjem njihovih specifičnosti u svrhu edukacije. Zanimljivo je da su mnoga izlaganja otklonila uporabu termina "vizualna pismenost" zbog njegova neprecizna i neodređena značenja.

Simpozij Aktivno oko kao jedan od rijetkih međunarodnih skupova usmjerenih na specifične probleme edukacije u muzejima moderne i suvremene umjetnosti, bio je mjesto korisne razmjene ideja i iskustava.

Za nas iz krajeva u kojima se još uvijek treba boriti za pravo i mogućnost stalnih muzejskih postava djela moderne i suvremene umjetnosti, simpozij je bila iznimna prilika za "edukaciju edukatora", za upoznavanje s dugogodišnjom i uhodanom međunarodnom muzejskom praksom i njenim teoretskim promišljanjima.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O KONZERVACIJI I REVITALIZACIJI VERNAKULARNE ARHITEKTURE I GODIŠNJA SKUPŠTINA ICOMOS-ClAV Tajland, Bangkok, 13.-18. svibanj 1997.

Ksenija Marković

Ministarstvo kulture

Državna uprava za zaštitu kulturne baštine

Konzervatorski odjel

Zagreb

Medunarodnoj konferenciji posvećenoj konzervaciji i revitalizaciji vernakularne arhitekture u Bangkoku, održanoj 13.-18. svibnja 1997., prisustvalo je 130 stručnjaka, pretežno povjesničara umjetnosti, arhitekata i etnologa tj. antropologa iz Tajlanda, Japana, Kambodže, Laosa, Malezije, Singapura, Australije, SAD-a, Kanade, Njemačke, Grčke, Norveške, Finske, Nizozemske, Švicarske, Mađarske, Rumunjske i Hrvatske.

Na skupu su prezentirana 34 rada koja pokazuju raznolikost kultura i kontinenata, te različite aspekte istraživanja i iskustava. Rad konferencije bio je podijeljen unutar nekoliko sesija, od kojih je svaka imala otprilike pet referata s općom temom konzervacije i revitalizacije vernakularne arhitekture; u prilogu je popis referenata i referata.¹

Konferencija je održana u organizaciji Ministarstva prosvjete Tajlanda, Odjela za lijepe umjetnosti. Bio je primjetan velik broj stručnjaka arhitekata s Arhitektonskog fakulteta Rangsit iz Bangkoka. Uvodne misli izrekli su generalni direktor Odjela lijepih umjetnosti, gosp. Somkid Chotigavanit, zamjenik ministra prosvjete i dekan Arhitektonskog fakulteta prof. dr. Ruangsak Kantaputra.

Najveći broj izlaganja bio je posvećen tajlandskoj tradicijskoj arhitekturi, mogućnostima očuvanja i zaštite postojeće vernakularne arhitekture, npr. Phuket naselja uz more, kao i kreiranju novih oblika koji se osnivaju na tradicionalnim modelima. Istaknuta je uloga turizma kao gospodarske grane koja podržava očuvanje mjesta i značaj kulturne i prirodne baštine, ali i njegov negativni utjecaj.

Na primjeru iz Nizozemske i Malezije vidjeli smo način dokumentiranja vernakularne arhitekture u okviru studentske prakse, očuvanje vernakularne arhitekture u Švicarskoj i Grčkoj, te primjer međunarodne suradnje pri spašavanju ruralnog arhitektonskog naslijeđa u Transilvaniji. Vrlo je zanimljiv bio prilog Georga Woolstona iz Finske o senzibilizaciji i stimulaciji